

कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका

दिवा खाजा संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि

२०७६

सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा उपलब्ध गराउन तयार गरीएको
कार्यविधि

श्री कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
थली काठमाण्डौं

वेबसाइट <http://www.kageshworimanoharamun.gov.np/en>,

इमेल kageshworieducation@gmail.com

दिवा खाजा संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि

नगरकार्यपालिकाको मिति २०७६।०८।१५ को बैठकबाट पारित

कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

(थली काठमाण्डौं)

खण्ड -क

दिवा खाजाको गुणस्तर र व्यवस्थापन मापदण्ड

नेपालको संविधान अनुसार आधारभुत र माध्यमिक शिक्षा स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा राखी प्रत्येक बालबालिकालाई परिवार तथा राज्यबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, पालन पोषण, उचित स्याहार, खेलकूद, मनोरञ्जन तथा सर्वांगीण व्यक्तित्व विकासको हक हुने व्यवस्था गरेकोमा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ र अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन २०७५ले पनि विद्यालय तहको शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको सन्दर्भमा आधारभुत तहसम्मको शिक्षालाई अनिवार्य तथा निःशुल्क बनाउनका लागि एउटा महत्वपूर्ण कार्यक्रम विद्यालयमा बालबालिकालाई दिवा खाजाको व्यवस्था गर्नु पर्दछ । खानाले भोक मेटाउने मात्र नभई शरीरलाई आवश्यक पर्ने सुक्ष्म पोषक तत्व (Micronutrient) र वृहतपोषक तत्व (Macronutrient) आपूर्ति गर्दछ । त्यसैले निर्धारित मात्रामा आवश्यक पोषकतत्व भएको स्वच्छ स्वस्थकर खानाले शारीरिक स्वास्थ्य कायम गर्न सहयोग गर्दछ । त्यसैले कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाले प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्म अध्यनरत बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा दिवा खाजा उपलब्ध गराउन यो मापदण्ड तयार गरेको छ ।

विश्वस्वास्थ्य संगठनले चार वर्ष देखि नौ वर्ष उमेर समुहका बालबालिकाको खानामा उपलब्ध हुनुपर्ने वृहद पोषक तत्व (क्यालेरी, प्रोटीन र फ्याट) र सुक्ष्मपोषक तत्व (आयोडिन, आइरन, जिङ्क, भिटामिन ए र बि) को मात्रा र सो मध्ये दिवा खाजाबाट आपूर्ति हुनुपर्ने पोषक तत्वको मात्रा देहाय बमोजिम हुने गरी निर्धारण गरेको छ ।

४-९ वर्ष उमेरका बालबालिकाका लागि दैनिक आवश्यक पर्ने वृहद र सुक्ष्म पोषक तत्वको मात्रा

पोषक तत्व	दैनिक अवश्यक पोषक तत्वको मात्रा	दिवा खाजाबाट आपूर्ति हुनु पर्ने पोषक तत्वको मात्रा (३०%)
वृहत पोषक तत्व		
क्यालोरी	१८५०	५५५
प्रोटीन	५७	१७
फ्याट (ग्राम)	४८	१४
सुक्ष्म पोषक तत्व		
आयोडिन (माइक्रोग्राम)	१२०	३६
आइरन (मिलिग्राम)	१७.८	५.४
जिङ्क	११.२	३.४
भिटामिन ए	३३	११
भिटामिन बि	१२	४.१

स्रोत: दैनिक अवश्यक पोषक तत्वको मात्रा विश्व खाद्य संगठनबाट प्रकाशित सामग्री¹ बाट लिइएको ।
क. प्रत्येक व्यक्ति (विद्यार्थी) को लागि निम्न अनुसार खाद्य सामग्री मात्रा हुनेछ ।

खाद्य सामग्रीको समुह	बाल विकास देखि कक्षा ५ सम्मको लागि मात्रा (ग्राममा)	कैफियत
अन्न (चामल र वा गहुँ)	८०	
दलहन	२०	
हरियो तरकारि	५०	
खाने तेल	५	
पशुजन्य	३०	सप्ताहमा एक दिन मात्र
फलफुल**	१ ओटा	सप्ताहमा एक दिन मात्र
मरमसाला	आवश्यकता अनुसार	

दिवा खाजाको रकम उपलब्ध गराउने आधारहरू

- क) विद्यालय खुल्ने दिनमध्ये परीक्षाका दिन बाहेक अध्ययन अध्यापन हुने दिन बढिमा १८० दिनका लागि नगरपालिकाले प्रति विद्यार्थी प्रतिदिन रु २० का दरले वडा कार्यालय मार्फत दिवा खाजा वापत रकम उपलब्ध गराउने ।
- ख) प्रारम्भिक बालबिकास देखि कक्षा ५ सम्म अध्ययनका लागि तोकिएको उमेर समूह (४ देखि ९ वर्ष उमेर समूहका) बालबालिकालाई आवश्यक पर्ने मात्रा, स्वच्छता र पोषणतत्वयुक्त हुने गरी दिवाखाजा घरबाटै तयार गरी पठाउने व्यवस्था गर्ने तर विद्यालयले विद्यालय हातामा चाउचाउ कुरमुरे जस्ता जङ्ग फूडहरू दिवा खाजाका रूपमा उपभोग गर्न नदिने ।
- ग) नगर पालिकाको शिक्षा तथा खेलकुद शाखाले तोकिएको मितिमा प्रत्येक विद्यालयले अपडेट गरेको Educational Management Information System-EMIS इमिस विवरणका आधारमा कक्षागत विद्यार्थी विवरण तयार गरी वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराउने । नगरपालिकाले विद्यालयगत रूपमा विद्यार्थी सङ्ख्या र विद्यालय खुल्ने दिनका आधारमा हुन आउने अधिकतम रकम सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई निकासा दिने ।
- घ) नगर शिक्षा शाखाले उपलब्ध गराएको विद्यार्थी विवरणमध्ये कुन कुन विद्यार्थी (नामनामेसी सहितको) कति दिन विद्यालयमा हाँजिर भएका छन भनि विद्यालयले उपलब्ध गराएको विद्यार्थी उपस्थितिको प्रमाणित विवरण विद्युतिय हाँजिरीको अभिलेख र वडा शिक्षा समितिले गरेको अनुगमनका आधारमा सम्बन्धित वडा कार्यालयले मासिक रूपमा प्रत्येक विद्यार्थीले प्राप्त गर्ने रकम एकिन गरी वडा शिक्षा समितिका पदाधिकारीको उपस्थितिमा सम्बन्धित विद्यालयमा गै विद्यार्थीका

¹ Energy-FAO (2001); Carbohydrates, protein and fat-WHO (2003); Fibre, vitamins and minerals- IOM (1997–2000–2001)

आमा वा बाबुलाई रकम उपलब्ध गराउने । त्यसरी रकम उपलब्ध गराउने विद्यालयगत मासिक दिन नगरपालिकामा जानकारी गराउने । तर विद्यालयमा विद्यार्थीको उपस्थितिको लागि विद्युतीय हाँजिरी (E-Attendance)को डिभाइस जडान नभएसम्मका लागि विद्यालयले प्रमाणित गरी उपलब्ध गराएको विद्यार्थीको मासिक हाजिरी विवरणलाई आधार लिन सकिने ।

- ड) सम्बन्धित वडा कार्यालयले नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको रकममध्ये मासिक रूपमा के कति खर्च भयो र के कति रकम बचत छ सो को विवरण मासिक रूपमा नगर कार्यपालिकामा पेस गर्नुपर्ने ।
- च) विद्यालयले अभिभावक आमाहरूको भेला बोलाई बालबालिकाको खाजामा आवश्यक पर्ने मात्रा, स्वच्छता र पोषक तत्वका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गर्नुपर्ने ।
- छ) विद्यालयले मासिक रूपमा तोकिएको रकम विद्यार्थीका सम्बन्धित अभिभावक आमालाई उपलब्ध गराउने दिन उपस्थितिका लागि सूचना गर्नुपर्ने ।
- ज) विद्यालयका सम्बन्धित कक्षा शिक्षकले बालबालिकाहरूको खाजाको अनुगमन गरी आवश्यक सल्लाह सुझाव दिने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- झ) विद्यालय व्यवस्थापन समिति शिक्षक अभिभावक संघसमेतले विद्यालय दिवा खाजा व्यवस्थापनको अनुगमन गरी सुधारका लागि आवश्यक सुझाव दिने ।
- ञ) खाजाको अनुगमन गर्दा दिवा खाजामा हुनु पर्ने आवश्यक मात्रा, स्वच्छता र पोषक तत्वका सम्बन्धमा ध्यान पुर्याउनु पर्ने छ । खाजा व्यवस्थापनको विषयमा सम्बन्धित आमा समूहबाट समेत अनुगमन हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ ।

वडा शिक्षा समिति: विद्यालयमा दिवा खाजा व्यवस्थापनको मुख्य जिम्मेवारी सम्बन्धित वडा शिक्षा समितिको हुने भएकोले मापदण्ड अनुसारको गुणस्तरीय खाजा उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी पनि समितिको हुनेछ । समितिको जिम्मेवारी निम्नानुसार हुनेछः

१. विद्यालयगत दिवा खाजा कार्यक्रमको कार्ययोजना निर्माण गर्ने सो अनुरूप कार्यान्वय गर्ने गराउने ।
२. विद्यालयमा तोकिएको मापदण्ड अनुरूपको मात्रा, स्वच्छता र पोषक तत्वयुक्त दिवा खाजा व्यवस्थापनको सुनिश्चितता गर्ने ।
३. खाजा तयारी, व्यवस्थापन तथा रेखदेखमा अभिभावक आमाहरूको सम्लग्नता र सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
४. विद्यालय दिवा खाजाको अभिलेख राख्ने र राख्न लगाउने ।
५. स्थानीय कृषि उत्पादनबाट दिवा खाजाका लागि आवश्यक खाद्य सामग्री वा तयारी खाजा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।
६. दिवा खाजा व्यवस्थापनमा देखापरेका समस्या पहिचान गरी समाधानका उपाय अवलम्बन गर्ने ।
७. प्रत्येक शैक्षिक सत्र प्रारम्भ हुनुपूर्व दिवा खाजा व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अभिभावक आमा समूह र शिक्षक स्टाफबीच समीक्षा गरी प्रतिवेदन र वार्षिक कार्ययोजना निर्माण गर्न लगाउने ।

खण्ड -ख

दिवा खाजा संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६

नेपालको संविधान अनुसार आधारभुत र माध्यमिक शिक्षा स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा राखी प्रत्येक बालबालिकालाई परिवार तथा राज्यबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, पालन पोषण, उचित स्याहार, खेलकूद, मनोरञ्जन तथा सर्वांगीण व्यक्तित्व विकासको हक हुने व्यवस्था गरेकोमा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ र अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन २०७५ले पनि विद्यालय तहको शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको सन्दर्भमा आधारभुत तहसम्मको शिक्षालाई अनिवार्य तथा निःशुल्क बनाउनका लागि एउटा महत्वपूर्ण कार्यक्रम विद्यालयमा बालबालिकालाई दिवा खाजाको व्यवस्था गर्नु हो । यस कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्ने उद्देश्यले कागेश्वरी मनोहरा नगरपालिकाले तेस्रो नगर सभाबाट पारित गरी दिवा खाजा संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६ जारी गरीएको छ ।

परिच्छेद —१

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- क) यो कार्यविधिको नाम “दिवा खाजा संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६” रहेको छ ।
- ख) यो कार्यविधि शैक्षिक सत्र २०७६ देखि कागेश्वर मनोहरा नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयमा लागु हुनेछ ।
- ग) यो कार्यविधि कागेश्वर मनोहरा नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयमा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र देखि कक्षा ५ सम्म अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरूलाई आवश्यक पोषकतत्व भएको स्वच्छ स्वस्थकर दिवा खाजा उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि तयार गरीएको सम्झनु पर्दछ ।

२. परिभाषा

- क) "दिवा खाजा " भन्नाले नगरपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयमा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र देखि कक्षा ५ सम्म अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरूका लागि व्यवस्था गरीएको खाजा कार्यक्रम सम्झनु पर्दछ ।
- ख) "प्रधानाध्यापक" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम नियुक्त भएका प्रधानाध्यापक सम्झनु पर्दछ ।
- ग) " वडा शिक्षा समिति" भन्नाले नगरपालिकाको शिक्षा ऐन २०७५ को दफा १६ अनुसारको वडा शिक्षा समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद — २

दिवा खाजा कार्यक्रमको उद्देश्य

३. उद्देश्यहरू: नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका ४ वर्ष देखि ९ वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरूलाई विद्यालयिय शिक्षामा समेटी नगरक्षेत्रमा सञ्चालित सबै सामुदायिक विद्यालयमा पुर्व प्राथमिक तह देखि कक्षा ५ सम्म अध्ययनरत सबै विद्यार्थीको शिक्षामा पहुँच, निरन्तरता, गुणस्तर अभिवृद्धि र स्वस्थ्यमा सुधार गर्ने गरी यस नगरपालिकाले दिवा खाजा कार्यक्रमको लागि परिपुरक उद्देश्यहरू निर्धारण गरेको छ जुन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- क) विद्यालय उमेर समूहका सबै बालबालिकालाई विद्यालय शिक्षामा समेटी शिक्षाको पहुँचमा बृद्धि गर्ने, ।
- ख) विद्यार्थीको कक्षा दोहर्याउने र कक्षा छाड्ने प्रवृत्तिमा कमी ल्याई शैक्षिक क्षति न्यूनीकरण गर्ने ।
- ग) विद्यार्थीहरूको कक्षामा उपस्थिति दरमा बृद्धि गर्ने,
- घ) विद्यार्थीहरूको सिकाई उपलब्धि बढाउने,

परिच्छेद — ३

दिवा खाजाको पोषण मापदण्ड र मेनु सम्बन्धी व्यवस्था

४. पोषण मापदण्ड: संघीय सरकारबाट तोकिएको पोषण मापदण्डलाई (दैनिक रूपमा चाहिने बृहत तथा सुक्ष्म पोषक तत्वहरू मात्राको ३०% दिवा खाजाबाट प्राप्त हुनुपर्छ) पुर्णरूपले पालना गर्न देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरीनेछ ।

क. प्रत्येक एक व्यक्ति (विद्यार्थी) को लागि कम्तिमा निम्न अनुसार खाद्य सामाग्री मात्रा हुनु पर्नेछ ।

खाद्य सामाग्रीको समुह	बाल विकाश देखि कक्षा ५ सम्मको लागि मात्रा (ग्राममा)	कैफियत
अन्न (चामल र वा गहुँ)	८०	
दलहन	२०	
हरियो तरकारि	५०	
खाने तेल	५	
पशुजन्य	३०	सप्ताहमा एक दिन मात्र
फलफुल**	१ ओटा	सप्ताहमा एक दिन मात्र
मरमसाला	आवश्यकता अनुसार	

ख. सबै विद्यालयले माथी उल्लेखित खाद्य सामग्रीहरूको न्युनतम मात्रा अनिवार्य रूपले पालना गर्नेछ ।

५. दिवा खाजाका लागि मेनु: तोकिएको पोषण मापदण्ड र खाद्य सामग्रीहरूको मात्राको आधारमा यस पालिका अन्तरगतका सम्पूर्ण विद्यालयको लागि एउटै प्रकृतिको दिवा खाजाको साप्ताहिक मेनु हुनेछ । मेनुको लागि देहाय बमोजिको व्यवस्था गरीनेछ ।

क) दिवा खाजाको मेनु निर्माण कृषि, पोषण, स्वास्थ्य विज्ञको परामर्श र विद्यालय शिक्षक, वि.व्य.स. र आमाहरूको सल्लाह हुनेछ ।

ख) दिवा खाजाको मेनु पूर्ण रूपले यस पालिकाको उत्पादनमा आधारित हुने वा स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न हुनेछ ।

ग) हिउँद र वर्षे मौसम गरी २ वटा मेनुको सेट निर्माण गरीनेछ ।

घ) प्रत्येक दिनको खाजा मेनु अलग अलग हुने तथा एक दिनको मेनु सबै विद्यालयमा एउटै हुने गरी साप्ताहिक मेनु लागु गर्न सकिनेछ ।

ङ) विद्यालयगत रूपमा मेनुको पुनारवलोकन गर्न सकिनेछ ।

च) दिवा खाजाका लागी चाहिने सम्पूर्ण खाद्य सामग्रीहरू (स्थानीय स्तरमा उत्पादन नहुने बाहेक) स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएको हुनुपर्छ ।

छ) आमा समूहहरू परिचालन गरी दिवा खाजा व्यवस्थापन

परिच्छेद — ४

दिवा खाजाको रकम निकाशा सम्बन्धी व्यवस्था

६. दिवा खाजाको लागि रकम निकाशा: नगरपालिकाले दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि नगद निकाशा देहाय बमोजिम गर्नेछ ।

क) नगरपालिकाले बढामा रकम निकाशा गर्दा शुरुमा विद्यालयले वेवसाइट <https://iemis.doe.gov.np/>मा अपलोड गरेको EMIS मा उल्लिखित विद्यार्थी विवरणलाई आधार लिनेछ ।

ख) नगरपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण विद्यालयका बालबालिकालाई प्रति व्यक्ति प्रति दिन रु २० को दरले तलको फरमुलामा आधारमा नगरपालिकाले बडा कार्यालयमा रकम निकाशा गर्नेछ ।

जम्मा रकम=विद्यार्थी संख्या x कक्षा संचालन हुने दिन (१८०) x रु २०

- ग) नगरपालिकाले वडा कार्यालयलाई रकम निकाशा दिदा विद्यालयगत प्रगति विवरण सहितको विवरण खर्च फर्छ्यौट गरी मौज्जात रकमलाई कटाई अर्को चौमासिकको लागि थप रकम निकाशा दिनेछ ।
- घ) रकम निकाशाको लागि विद्यालयले इ-हाजिरीका आधारमा विद्यार्थी उपस्थिति विवरण तयार गरी रकम माग फारम भरी वडा कार्यालयमा पेश गर्नेछ । वडा कार्यालयले विद्यालयले पेस गरेको विवरणलाई रुजु एकिन गरी तोकिएको रकम वडा शिक्षा समिति मार्फत वितरण गर्नेछ । तर नगरपालिकाले इ-हाजिरीको व्यवस्था नगरेसम्मका लागि विद्यालयले हाजिरी प्रमाणित गरेको विद्यार्थी विवरणलाई आधार लिने छ ।

परिच्छेद — ५

दिवा खाजाको संचालनको लागि कार्यन्वयन प्रकृया तथा संवन्वय समिति सम्बन्धी व्यवस्था

७. **आमा समुह गठन:** पालिका अन्तर्गतका प्रत्येक विद्यालहरूले वि.व्य.स. को अगुवाईमा दिवा खाजा व्यवस्थापन तथा कार्यन्वयनमा सहयोग जुटाउन ५ देखि १० जना एक समुहमा पर्ने गरी आमाहरूको समूह सूची बनाउने छ । यी आमाको समूहहरूले पालैपालो विद्यालयमा दिवा खाजाका लागि खरिद भएको खाद्य सामग्रीहरू परीक्षण गरी प्राप्त गर्ने, खाजा तयारि, वितरण, सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन जस्ता कार्यहरूमा सहयोग तथा अनुगमन गर्नेछ ।

८. **विद्यालय व्यवस्थापन समितिले** विद्यालय र आमा समूहसँग सल्लाह र सहयोगमा निम्न कार्यहरू गर्नेछ:

- क) नगरपालिकाले दिवाखाजाको लागि तोकेको न्युनतम मापदण्ड र आवश्यक पुर्वाधारहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।
- ख) न्युनतम मापदण्ड र आवश्यक पुर्वाधारहरूको व्यवस्थापनको लागि चाहिने आर्थिक तथा जिन्स श्रोत व्यवस्थापनको लागि वडा कार्यालय, नगरपालिका लगायत अन्य निकाय र दातासँग सहकार्य गर्ने ।
- ग) दिवा खाजाको लागि तोकिएको मापदण्ड अनुसारको रकम निकाशाको लागि आवश्यक कागजात तथा प्रकृया पुरा गरी वडा कार्यालयमा पेश गर्ने ।

९. **वडा कार्यालय:** वडा कार्यालयहरूले दिवा खाजा कार्यन्वयनमा देहायको कार्यहरू गर्नेछ ।

- क) विद्यालयहरूलाई चाहिने आवश्यक पुर्वाधारको लागि श्रोतको पहिचान र परिचालन गर्ने ।
- ख) विद्यालय र पालिकाको विचमा पुलको काम गरी विभिन्न निकायहरूविच समन्वय गर्ने ।

- ग) तोकिएको मापदण्ड अनुसारको कार्य भएको नभएको अनुगमण गरी सुधारका प्रयास गर्ने गराउने ।
- घ) आफ्ना मातहतका विद्यालयहरूलाई दिवा खाजाको लागि वार्षिक रूपमा समाजिक परीक्षण गराउन सहयोग गर्ने ।
- ङ) तोकिएको मापदण्ड तथा नियम अनुसार सम्बन्धित विद्यालयलाई चौमासिक रूपमा निकाशा दिने र विद्यालयले अभिभावकलाई रकम वितरण गर्ने निश्चित मिति समय तय गरी वडा शिक्षा समितिको रोहवरमा मात्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- च) वडा कार्यालयले विद्यालयलाई चौमासिक रूपमा निकाशा दिदा विद्यार्थी उपस्थिति भएको दिनको हिसाव गरेर दिने र विद्यार्थीको अनुपस्थित दिनको दिवा खाजा वापतको रकम निकास नदिइ वडा कार्यालयमा मौज्जात देखाउने र नगरपालिकाबाट आगामी चौमासिक निकास माग गर्दा कट्टा गरी माग गर्ने ।
- छ) विद्यालयहरूले पेश गरेको प्रगति प्रतिवेदनहरूलाई एकिकृत गरी आफ्नो वडाको चौमासिक/वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी नगर कार्यपालिकामा पेश गर्ने ।

१०. शिक्षा तथा खेलकुद शाखा: शाखाले दिवा खाजा संचालन र कार्यन्वयनमा देहायको कार्यहरू गर्नेछ

- क) विद्यालयमा अध्ययनरत लक्षित विद्यार्थीहरूको नाम नामेशी सहितको विवरण सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराउने ।
- ख) सम्बन्धित निकायलगायत शिक्षक, वि.व्य.स. र आमा समूहहरूको प्रतिनिधिहरूको समन्वयमा तोकिएको मापदण्ड अनुसारको मेनु निर्माण गरी समाजिक विकाश समितिको स्विकृति लिई कार्यन्वयन गर्ने ।
- ग) दिवा खाजा संचालनको लागि कार्ययोजना तथा वार्षिक बजेट बनाई सामाजिक विकाश समितिमा अनुमोदन गराई कार्यपालिकामा स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- घ) दिवा खाजा संचालनको लागि विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सोको व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तह कार्यपालिका सँग पहल गर्ने ।
- ङ) इमिस विवरणमा उल्लिखित लक्षित विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा वडागत विवरण तयार गरी नगर परिषदको निर्णय बमोजिमको दिवा खाजा वापतको रकम चौमासिक रूपमा सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई निकास दिन नगरपालिकामा सिफारिस गर्ने ।
- च) मासिक प्रधानाध्यापक बैठकमा दिवा खाजा सम्बन्धी विषयवस्तु पनि छलफल गरी गराई वालावालिकाको शिक्षामा पहुँच, सहभागिता र सिकाईमा सुनिश्चित गर्ने खालको कृयाकापहरूमा छलफल गराउने ।

छ) दिवा खाजाको कार्यन्वयन तोकिएको मापदण्ड अनुसारको भए नभएको अनुगमन गरी आवश्यक सल्लाह, सुझाव र सहजीकरण गर्ने गराउने ।

ज) कम्तिमा चौमासिक रूपमा एकपटक आफ्नो मातहतको सम्पूर्ण विद्यालयहरूको अनुगमन गरी अनुगमनमा देखिएको विषयवस्तुलाई छलफलगरी समस्याहरूको समाधान गरी दिवाखाजालाई प्रभावकारी बनाउने पहल गर्ने ।

११. स्थानीय तह सामाजिक विकाश समिति: दिवा खाजा संचालनमा सामाजिक विकाश समितिको समन्वयकारी भुमिका सहित निम्न कार्यहरू गर्नेछ ।

क) दिवा खाजाको लागि हुने यस समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार पालिका अन्तर्गतको कृषी, पशु, सामाजिक सुरक्षा शाखाका प्रमुखहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूलाई पनि आमन्त्रण गरी बहुक्षेत्रिय प्लेटफर्म कायम गरी आवश्यक सहयोग र सहकार्यका लागि पहल गर्ने ।

ख) नगर शिक्षा शाखाले पेश गरेको दिवा खाजाको कार्ययोजना र वजेटमाथी आवश्यक छलफल गरी अनुमोदन गर्ने र नगर कार्य पालिकामा स्वीकृतिको लागि आवश्यक पहल तथा समन्वय गर्ने ।

ग) दिवा खाजालाई स्थानीयस्तरको उत्पादनमा आधारित बनाउन नगर कृषि शाखाको सहयोगमा कृषि सहकारि वा किसान समुहहरूलाई आवश्यक प्राविधिक तथा अन्य सहयोगहरू दिलाउन पहल गर्न ।

घ) दिवाखाजा संचालनमा अन्य क्षेत्रको समते भुमिका पहिचान गरी प्राविधिक, आर्थिक तथा अन्य सहयोग वा सहाकर्यको लागि पहल गर्नेछ ।

ङ) दिवा खाजाको संचालनको लागि चाहिने थप नीति, नियम, योजना, तथा कार्यक्रमहरूको मस्यौदा तयार गरी स्विकृतको लागि नगर कार्यपालिकामा पेश गर्ने ।

च) आवश्यकतानुसार विद्यालयहरूको अनुगमन गरी दिवाखाजालाई प्रभावकारी बनाउन पहल गर्ने ।

१२. स्थानीय तह कार्यपालिका: दिवा खाजा संचालन, व्यवस्थापन र कार्यन्वयनको लागि स्थानीय तहको कार्यपालिका नीति निर्धारण तथा अन्तिम निर्णय गर्ने निकाय रहनेछ र देहाय बमोजिमको कार्य गर्ने छ ।

क) नगर शिक्षा समितिबाट पेश भएको नीति, नियम, योजना, तथा कार्यक्रमहरूको मस्यौदामाथि छलफल गरी आवश्यक परिमार्जन सहित स्वीकृत गर्ने ।

ख) शिक्षा तथा खेलकुद शाखाबाट प्रस्तुत भएको दिवाखाजाको कार्ययोजना, वार्षिक वजेटलाई स्विकृत गर्ने ।

ग) दिवाखाजाको व्यवस्थापनलाई चुस्त दुरूस्त गर्न वजेटको व्यवस्थापन तथा बाँडफाँट गर्ने ।

- घ) दिवा खाजाकोलागि चाहिने आवश्यक पुर्वाधारहरूको विकाश गर्न गैर सरकारी संघ संस्था, नीजि क्षेत्र, दातृ निकायहरूसँग सहयोगको लागि आवश्यक सहकार्य गर्ने ।
- ड) दिवा खाजाको विस्तार तथा गुणस्तरको लागि चाहिने श्रोतको लागि संङ्घीय सरकार, प्रदेश सरकारसँग सहयोगका लागि पहल गर्ने ।
- च) आफ्नो मातहतको सम्पूर्ण निकाय तथा विद्यालयहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

परिच्छेद — ६

दिवा खाजाको लागत, अनुगमन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था

१३. विद्यालयमा दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार सहित स्थानीय तह र सहयोगी संस्था र अभिभावकबीच सहकार्य र साझेदारी गरीने छ ।
१४. दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय उद्योगी, व्यवसायी, सहकारी, आमा समूह, कृषक समुहसंग आवश्यक वित्तीय, व्यवस्थापकीय तथा लागत सङ्ग्रेहारी गर्न सकिने छ ।
१५. दिवा खाजा कार्यक्रमको अभिलेख: प्रत्येक विद्यालय र वि.व्य.स.ले दिवा खाजा सम्बन्धि विद्यार्थीहरूको भर्ना, उपस्थिति, सहभागिता, सिकाई उपलब्धिको अभिलेख व्यवस्थापनका साथै दैनिक रूपमा खाजा खाने वालवालिकाको संख्या लगायत अन्य प्रगति र सफलताको विस्तृत अभिलेख राख्नेछ । त्यसै गरी सम्बन्धित वडा कार्यालयले वडास्तरीय र नगर शिक्षा शाखाले पनि नगरस्तरीय अभिलेख तयार पार्नेछ ।

अनुसूची १

सत्र २०७६ को इमिसमा अपलोड भएको विद्यार्थी सङ्ख्या (पूर्व प्राथमिक तह देखि कक्षा ५ सम्म)का आधारमा तयार पारिएको दिवा खाजाको विद्यालयगत वार्षिक लागत अनुमान

आर्थिक बर्ष २०७६।०७७ का लागि लागत अनुमान

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वडा	लक्षित विद्यार्थी संख्या	विद्यालय दिन	दर		
					२५	२०	१५
१	मणिलिङ्गेश्वर आधारभूत विद्यालय	१	६०	१८०	२७००००	२१६०००	१६२०००
२	बाल उद्धार मा.वि.गागलफेदी	१	१६१	१८०	७२४५००	५७९६००	४३४७००
३	सिद्धिगणेश मा.वि.गागलफेदी	१	२२५	१८०	१०१२५००	८१००००	६०७५००
४	गागलफेदी हर्ष आ.वि. गागलफेदी	१	३६	१८०	१६२०००	१२९६००	९७२००
	बडा नं. १ जम्मा		४८२		२१६९०००	१७३५२००	१३०१४००
५	नाथेश्वरी आ. वि. आलापोट	२	३३	१८०	१४८५००	११८८००	८९१००
६	बाल विकास मा.वि.आलापोट	२	८९	१८०	४००५००	३२०४००	२४०३००
	बडा नं. २ जम्मा		१२२		५४९०००	४३९२००	३२९४००
७	आदर्श मा.वि.भद्रवास	३	१८३	१८०	८२३५००	६५८८००	४९४१००
	बडा नं. ३ जम्मा		१८३		८२३५००	६५८८००	४९४१००
८	चम्पक विनायक आ.वि.	४	१९	१८०	८५५००	६८४००	५१३००
९	चौलानारायण आ.वि.	४	७५	१८०	३३७५००	२७००००	२०२५००
१०	चलनाटार आ. वि. डाछी ३ चलनाटार	४	६१	१८०	२७४५००	२१९६००	१६४७००
	बडा नं. ४ जम्मा		१५५		६९७५००	५५८०००	४१८५००
११	कान्ति भैरव मा.वि.डाछी	५	४३४	१८०	१९५३०००	१५६२४००	११७१८००
	बडा नं. ५ जम्मा		४३४		१९५३०००	१५६२४००	११७१८००
१२	नेपाल राष्ट्रिय निर्माण मा.वि. मुलपानी	६	२५३	१८०	११३८५००	९१०८००	६८३१००
	बडा नं. ६ जम्मा		२५३		११३८५००	९१०८००	६८३१००
१३	आनन्द भैरव मा.वि.मुलपानी	७	३०६	१८०	१३७७०००	११०१६००	८२६२००
	बडा नं. ७ जम्मा		३०६		१३७७०००	११०१६००	८२६२००
१४	श्री बाल राष्ट्रिय आ.वि.गोठाटार	८	१३७	१८०	६१६५००	४९३२००	३६९९००
१५	तेजविनायक मा.वि.गोठाटार	८	३८०	१८०	१७१००००	१३६८०००	१०२६०००
	बडा नं. ८ जम्मा		५१७		२३२६५००	१८६१२००	१३९५९००
१६	गान्धिआदर्श मा.वि.गोठाटार	९	५३२	१८०	२३९४०००	१९१५२००	१४३६४००
	बडा नं. ९ जम्मा		५३२		२३९४०००	१९१५२००	१४३६४००
			२९८४		१३४२८०००	१०७४२४००	८०५६८००